

Η ΑΥΞΗΣΗ

Είναι:

1. **συλλαβική** (μία συλλαβή π.χ. έλεγα) ή
2. **φωνηεντική** (αλλάξει το αρχικό φωνήεν π.χ. ήπια) και τη συναντάμε στους παρελθοντικούς χρόνους.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΥΞΗΣΗ

1. Τη συναντάμε στους παρελθοντικούς χρόνους των **σύνθετων** ρημάτων ανάμεσα στο προθετικό επίθημα (κυρίως από αρχαίες προθέσεις)και στο θέμα του ρήματος. Π.χ.

Ο μηχανικός **επέβλεψε** προσωπικά την κατεδάφιση του σπιτιού (επί+βλέπω)

Η αύξηση αυτή παραμένει , εφόσον τονίζεται. Π.χ.

Για πόσο χρονικό διάστημα **επιβλέψατε** την τήρηση του προγράμματος;

Τα πιθανά προθετικά επιθέματα είναι :

αμφι- , ανα- , αντι-, από-, δια-, εισ-, εκ- (εξ-) , εν- (εμ-, εγ-, ελ-), επι-, κατα-, μετα-, παρα-, περι-, προ-, προσ-, συν-, (συμ-, συγ-, συλ-, συρ-, συ-), υπερ-, υπο- .

2. **Εσωτερική συλλαβική αύξηση** παίρνουν τα **προθήματα** που **λήγουν σε φωνήεν** και χάνουν το τελικό φωνήεν πριν από την αύξηση :

απορρίπτω – απέρριψα , επιβάλλω, επέβαλα .

Εξαιρούνται τα περι- και προ- που διατηρούν το φωνήεν : περιπλέκω – περι έπλεξα

Όμως, πολλά κοινά ρήματα (όχι λόγια) δεν παίρνουν αύξηση, ακόμη κι όταν τονίζεται : **καταλαβαίνω – κατάλαβα .**

Άλλα προθήματα που συνδυάζονται με ρήμα είναι : **κακο-, καλο-, ξανα-, παρα-, πολυ-**

Με τα ξανα- και παρα- η αύξηση είναι προαιρετική : ξαναέγραψα ή ξανάγραψα, παραέφαγα ή παράφαγα

ενώ με τα υπόλοιπα δεν υπάρχει : **κακόμαθα**

Η εσωτερική φωνηεντική αύξηση είναι υποχρεωτική στον Παρατατικό και Αόριστο του υπάρχω : υπήρχα, υπήρξα

Προσοχή : η αύξηση διατηρείται μόνο στην οριστική . Στις άλλες εγκλίσεις χάνεται.

Π.χ. Προστακτική : **Υπόγραψε** εδώ, σε παρακαλώ .

Διάγραψε όσα είπαμε πριν.

Απόσυρε αμέσως αυτή την ανάρτηση .

Αλλά : Οριστική : Ο υπουργός **υπέγραψε** χθες το διάταγμα για τις συγχωνεύσεις σχολείων και **διέγραψε** τις προηγούμενες δηλώσεις του.

Η κυβέρνηση **απέσυρε** το νομοσχέδιο μετά τις αντιδράσεις

Προσέξτε τον επόμενο πίνακα

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ	ΥΠΕΡΣΥΝΤΕΛΙΚΟΣ
αμφιβάλλω	αμφέβα λλα	αμφέβα λα	είχα αμφιβά λει
εκπέμπω	Εξέ πε μπα	εξέ πε μψα	είχα εκπέμψει
εμπνέω (εν+πνέω)	ενέ π νεα (αλλά εμπνέατε)	ενέ π νευσα (αλλά εμπνεύσαμε)	είχα εμπνεύσει
εγκρίνω (εν+κρίνω)	ενέ κ ρινα (αλλά εγκρίναμε)	ενέ κ ρινα	είχα εγκρίνει
συ λλ έγω (συν+ λέγω)	Συνέ λε γα	συνέ λε ξα (αλλά συλλέξαμε)	είχα συ λλ έξει
συ ρρ έω (συν+ ρέω)	συνέ ρρ εα	συνέ ρρ ευσα (αλλά συρρεύσαμε)	είχα συ ρρ εύσει
συ λλ αμβάνω (συν+λαμβάνω)	συ λλ άμβανα	συνέ λε βα	είχα συ λλ άβει
αποβάλλω	απέ βα λλα	απέ βα λα	είχα αποβάλει
περιπλέκω	περιέ π λεκα	περιέ π λεξα	είχα περιπλέξει